

Krzysztof Dybciak

"Próba określenia komizmu jako kategorii ogólnofilozoficznej",
Andrzej Pytlak, "Teksty" nr 4 (1977) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 21/3 (69), 208

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/1/ PYTLAK Andrzej: Próba określenia komizmu jako kategorii ogólnofilozoficznej. "Teksty" 1977 nr 4 s. 141-157.

Autor zmierza do określenia i definicji wyróżników wszelkich sytuacji komicznych. Postuluje więc dwa rozumienia komizmu: czysto percepcyjne, obejmujące spostrzeżenia i doznania sytuacji komicznych, oraz racjonalne, pozwalające identyfikować wszelkie sytuacje komiczne. Poznanie komizmu jawi się więc jako proces dwustopniowy: rozumienie sytuacji prowadzi do wykrycia istoty komizmu. Charakterystyczną cechą śmieszności jest odstępstwo od normy, autor próbuje więc wyznaczyć stałe cechy sytuacji naturalnej i następnie skonstruować komiczne odstępstwo od jej struktury. Odstępstwo to musi zawierać: niemożliwość osiągnięcia efektu całości, odmienne środki osiągania tego efektu lub mylną świadomość. Najlepiej ujawnia się komizm w sztukach operujących semantycznymi środkami wyrazu.

BP/69/13

K.D.

/1/ SOLIŃSKI Wojciech: Problemy komunikacji i metakomunikacji literackiej. Litteraria. Teoria literatury - Metodologia - Kultura - Humanistyka. Red. J. Trzynadlowski. T. IX: 1977 (Wr. 1978) s. 69-80.

Praca jest skrótową prezentacją problemów badawczych podejmowanych przez badaczy skupionych wokół Gabinetu Komunikacji Literackiej i Metodyk Eksperymentalnych przy Fakultecie Pedagogicznym w Nitrze (w Słowacji). Najważniejszym wśród tych problemów jest sprecyzowanie pokrewieństwa przedmiotów komunikacji i metakomunikacji literackiej oraz wyznaczenie ich swoistości. Aby określić pokrewne, ale i odrębne, dziedziny nadawania i odbierania komunikatów, pozostające jednocześnie w związku z innymi, poprzedzającymi je komunikatami, badacze słowaccy sięgają do pojęć tekstu i metatekstu. Są to pojęcia dla tej szkoły klu- czowe.

BP/69/14

E.Sz.-M.